

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

PERIODICALS
December 4, 1996

Vol. LXXXVI Kaina 50 c.

TRĘČIADENIS – WEDNESDAY, GRUODIS – DECEMBER 4, 1996

Nr. 237

Lietuva ESBO konferencijoje

Europos organizacijos turi būti vieningos

Vilnius-Lisabona, gruodžio 3 d. (BNS) – Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas yra įsitikinęs puikiomis Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) ateities perspektyvomis tapti Europos valstybės jungiančia ir transatlantinius ryšius palaikančia institucija.

Kalbėdamas ESBO vadovų konferencijoje Lisabonoje antradienį, prezidentas kartu ragino išvengti „įvairių Europos organizacijų viršenybės viena kitai“. Gero dviejų organizacijų bendradarbiavimo pavyzdžiu jis minėjo bendrą ESBO ir NATO veiklą Bosnijoje.

Kalbėdamas apie ESBO principų įgyvendinimą Lietuvoje, prezidentas A. Brazauskas pabrėžė, kad Lietuva niekam neturi teritorinių pretenzijų, laikosi tarptautinės teisės principų ir tvirtina kitas valstybes gerbti ESBO nuostatas, užtikrinančias valstybių teritorinį vientisumą, sienų neliečiamumą bei jėgos ar grėsinimo jėga nenaudojimą.

A. Brazauskas pažymėjo, kad šie principai taip pat užtikrina kiekvienos ESBO šalies priklausyti tarptautinėms organizacijoms, įskaitant ir NATO.

Lietuvos vadovas teigiamai įvertino sprendimą pritaikyti sutartį dėl įprastinės ginkluotės Europoje prie besikeičiančio Europos saugumo, nors Lietuva ir nėra šios sutarties dalyvė. Jis pasiūlė, kad visos suinteresuotos ESBO valstybės būtų įtrauktos į diskusijas dėl sutarties ateities ir joms būtų užtikrintos galimybės laisvai prie jos prisijungti. „Šio klausimo svarstymas bei priimami sprendimai tiesiogiai įtakoja visų ESBO šalių, tame tarpe ir šiuo metu nesančių sutarties narėmis, saugumą“, pabrėžė Lietuvos prezidentas.

Kalbėdamas apie ESBO veik-

lą, A. Brazauskas pasisakė už aktyvesnius veiksmus tose valstybėse, kuriose trūksta spaudos laisvės, neįgyvendinamas kartinis valdžių padalinimo principas, pažeidžiamos esminės žmogaus teisės ir laisvės. Jis ragino ESBO valstybes, bendradarbiaujant su Europos Taryba ir kitomis organizacijomis, padėti šalims, kurios „nevykdo ar nepajėgia vykdyti savo įsipareigojimų“.

Rusija neturėtų nuogąstauti dėl Lietuvos narystės NATO

Algirdas Brazauskas užtikrino Rusijos premjerą Viktor Černomyrdin, kad Lietuvos tikslas tapti NATO nare nėra nukreiptas prieš Rusiją.

Lietuvos įsijungimas į Šiaurės Atlanto sąjungą reikėtų saugumo ir pastovumo erdvės išplėtimą Europoje, pabrėžė A. Brazauskas, atsakydamas į V. Černomyrdin pareiktą susirūpinimą NATO plėtimosi planais.

A. Brazauskas ir V. Černomyrdin antradienį susitikė ESBO vadovų konferencijoje, pasisakė už skubesnį valstybių valstybinės sienos sutarties parengimą ir dvišalės tarpvalstybinės komisijos veiklos atnaujinimą.

Santykius su Lietuva Rusijos premjeras Černomyrdin pavadino gerais ir pareiškė norą juos toliau plėtoti, pranešė Lietuvos delegacijos nariai.

A. Brazauskui paklausus apie Lietuvos gyventojų indėlių buvusiam sovietų „Vnešekonbanke“ grąžinimą, V. Černomyrdin nusitebėjo, kad problema dar neišspręsta ir žadėjo ją apsvarstyti su atsakingais vyriausybės pareigūnais. Rusijos pareigūnas pakartojo prezidento Boris Jelcin kvietimą A. Brazauskui atvykti oficialaus vizito į Maskvą.

Antradienį Portugalijos sostinėje baigiasi dvi dienas trukęs 54 ESBO valstybių vadovų susitikimas.

A. Brazauskas susitiko su Baltarusijos prezidentu

Vilnius, lapkričio 3 d. (BNS) – Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas antradienį Lisabonoje susitiko su Baltarusijos prezidentu Aleksandru Lukašenko ir išreiškė susirūpinimą dėl padėties šioje šalyje.

A. Lukašenko prašymu įvykusiame susitikime Lietuvos prezidentas palinkėjo Baltarusijai laikytis demokratijos principų ir pastovumo. A. Brazauskas atkreipė dėmesį, kad Baltarusijoje pasigendama būtinų demokratinės valstybės elementų – laisvos spaudos bei opozicijos veikimo laisvės.

Susirūpinę demokratijos likimu Baltarusijoje, dauguma ESBO konferencijoje dalyvavusių valstybių vadovų vengė susitikti su A. Lukašenko.

– Didžiosios Britanijos premjeras John Major pažadėjo įvairiapusę pagalbą Baltijos valstybėms, tačiau labai neaiškiai komentavo jų stojimą į NATO galimybes, kai antradienį susitiko su Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentais. John Major sakė, kad NATO plėtimas yra nevienalaikis procesas, kuriam įtakos turi Europos Sąjungos plėtimas ir „Partnerystė varden taikos“ programa.

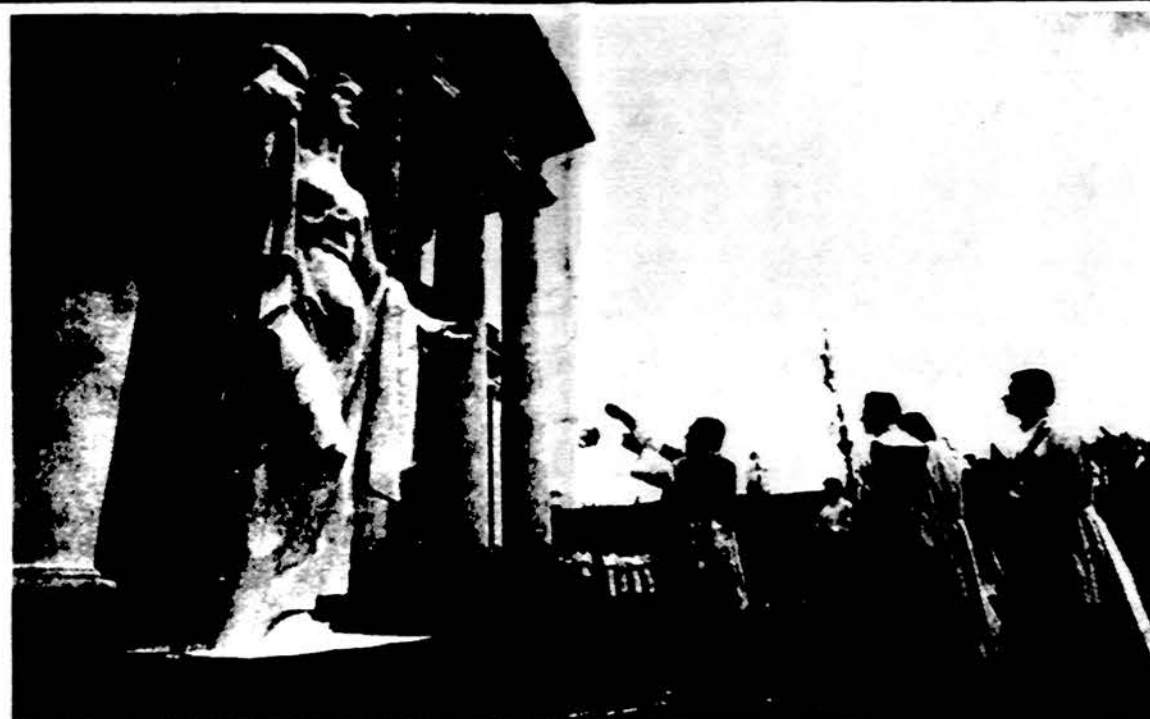
Tačiau trečiadienį su Baltarusijos prezidentu taip pat susitiko pirmininkaujanti Europos Sąjungoje valstybių trejeta – Airijos, Italijos ir Nyderlandų – vadovai.

A. Lukašenko atmetė A. Brazausko ir kitų valstybių vadovų priekaištus dėl demokratijos trūkumo Baltarusijoje. Jo nuomone, tai yra demokratinė šalis, tačiau kitos valstybės nesupranta, kas joje vyksta.

Lietuvos ir Baltarusijos prezidentai aptarė dvišalius santykius ir pažymėjo juos esant kaimyniškai gerai. Lietuvos URM informacijos skyrius pranešė, kad A. Brazauskas ragino Baltarusiją testuoti valstybinės sienos nustatymo darbus, greičiau prisijungti prie 1963 m. Vienos konvencijos dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, pasirašyti dvišalę nelegalių migrantų grąžinimo sutartį.

Baltarusijos prezidentas žadėjo testuoti sienos nustatymo darbus. Tačiau pažymėjo, kad sprendžiant migrantų grąžinimo problemas, turi būti atsižvelgta ir į nelegalios migracijos iš kitų kaimyninių valstybių problemas, su kuriomis susiduria Baltarusija.

Baltarusijos prezidentas A.

Lapkričio 22 d. Vilniuje buvo iškilmingai pašventinta šv. Elenos statula – viena iš trijų, kurios iškils virš Vilniaus arkikatedros bazilikos. Dar 1988 m. spalį, per Sąjūdžio suvažiavimą, buvo nuspręsta tikintis gražinti Arkikatedrą bei atstatyti šv. Elenos, šv. Kazimiero ir šv. Stanislovo statulas bei kryžius.

Algirdo Sabaliausko nuotr. I iškilmės susirinkus Lietuvos vyriausybės bei Bažnyčios atstovams, tūkstančiams miestėnų, skulptūrą šventina arkiv. Audrys Juozas Bačkis.

Litą numatoma susieti su JAV doleriu ir Vokietijos marke

Vilnius, gruodžio 3 d. (BNS) – Lietuvos bankas planuoja atsisakyti valiutų valdybos pavyzdžio ir ateityje litą susieti su Vokietijos marke bei JAV doleriu. Dabartinis lito kursas turėtų išlikti ir svyruoti tik tiek, kiek svyruoja markės ir dolerio kursas.

Tokį galutinai nustatyti bei su valiutų „krepšeliu“ susieti lito kursą pavyzdį Lietuvos bankas (LB) numatė pagrindiniame banko plane, kurį naujasis Seimas turėtų svarstyti šiemet.

„Lietuvos bankas visada prieštaravo vien automatiniam lito kursui reguliavimui, kurį įvedė valiutų valdyba, nes tokia sustiprinta valstybinės valiutos priežiūra atėmė iš centrinio banko jam būdingas pinigų, palūkanų bei infliacijos reguliavimo funkcijas“, sakė LB politikos departamento direktorius Gitanas Nausėda išplėtiname Pramoninkų konferencijos prezidiumo posėdyje antradienį. Tačiau, pasak jo, įgyvendinti šį planą ir „vairuoti monetarinį laivą“ reikia labai atsargiai.

Perėjimas prie reguliuojamo lito kursą turi vykti trim laiko tarpsniais: per pirmąjį 1997 m. pusmetį turi būti atsisakyta valiutų valdybos, po to pakeistas lito patikimumo įstatymas, o trečiasis laikotarpis būtų skirtas valiutų rinkai įtvirtinti.

G. Nausėda pabrėžė, kad atsisakant valiutų valdybos, LB kurį laiką nedarys jokių lito kurso svyravimo eksperimentų, litas bus susietas su doleriu 4:1.

– Seimas antradienį nutarė atlikti 1994-1996 m. valstybės atlikti 1994-1996 m. valstybės vardu gautų paskolų ir suteiktų paskolų garantijų, paramos fondų ar biudžeto kreditinių išteklių nepriklausomą patikrinimą. Už šį nutarimą balsavo dauguma Seimo narių. LDDP opozicinė frakcija pareiškė susilaukanti, nes, jos narių nuomone, patikrinimą gali atlikti Valstybės kontrolė ir jam nereikia bereikalingai leisti pinigų.

Lukašenko labai domėjosi ekonominių santykių plėtojimu su Lietuva – aprūpinant Baltarusiją Ignalinos Atominėje elektrinėje gaminama elektros energija, panaudojant Klaipėdos uostą Baltarusijos kelių pervežimui, vystant prekybos ryšius.

Tik trečiame laikotarpyje, kai infliacija kelis mėnesius iš eilės neviršys 1 proc., litą bus pradėta orientuoti į Vokietijos markę, kuri valiutų „krepšelyje“ vis labiau išstums dolerį.

Markė litui pagrindine valiuta pasirinkta, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pinigų politikos vystymąsi.

LB taip pat numato tris galimus lito kurso reguliavimo būdus: palikti esamą pagrindinį kursą, antra – nustatyti jo kitimo ribas, trečia – leisti litui nuvertėti litui valiutų „krepšelio“ atžvilgiu.

Pagrindinį lito kursą LB pasiryžęs nustatyti tuo atveju, jei pinigų rinka ir valiutų valdybos panaikinimą reaguos labai jautriai. Kurso kitimo ribos pasiteisintų tada, jei metinė infliacija neviršytų 15 proc. ir jei Lietuvai tektų susidurti su užsienio spekuliacinio kapitalo problemomis. „Šliaužiantis“ lito nuvertinimas pasiteisintų, siekiant nustatyti pastovias kainas ir skatinti eksportą.

Tačiau, G. Nausėdos nuomone, trečiasis būdas rizikingas, nes kol kas infliacija mažėja lėtai. Jis taip pat teigė, kad litas dar nenuvertėjęs ir yra stipresnis už nustatytą „ketvertuko“ santykį su doleriu. Kai šis santykis taps tikrai toks, infliacija Lietuvoje sustos.

Pasirašytas Lietuvos-Lenkijos gynybos vadų nutarimas

Vilnius, gruodžio 3 d. (BNS) – Lenkijos ir Lietuvos gynybos ministrai Stanisław Dobrzański ir Linas Linkevičius antradienį pasirašytame nutarime pažymi, kad NATO plėtimo procesas padidins saugumo ir pastovumo zoną Europoje.

Dvi dienas Varšuvoje posėdžiavę ministrai politinę padėtį Vidurio Europoje apibūdė kaip pastovią, neįžeidžiamą ir grėsmės šaltinių Baltijos jūros regione, ir abiejų šalių karinis bendradarbiavimas sudaro galimybes užtikrinti taiką ir sąlygas ekonominiams vystymuisi.

Ministrai pasikeitė informacija apie vykstančius abiejų šalių kariuomenių persitvarkymo ir įsijungimo į NATO darbus. Bendradarbiavimas „Partnerystės“ programoje, pasie-nyje, Lietuvos ir Lenkijos taikos

palaikymo bataliono sukūrimas, bendradarbiavimo oro erdvių kontrolės sistemų srityje buvo įvardinti kaip pagrindinės bendrų siekių sritys.

Ministrai Varšuvoje pasirašė 9 radiolokacinių stočių perdavimo Lietuvai aktą, tęsiant Lenkijos techninę paramą Lietuvai. Pernai ir šiemet Lenkija Lietuvai taip pat perdavė 5 straigtasparnius Mi-2, kitos karinės įrangos.

Lenkijos gynybos ministras Stanisław Dobrzański domėjosi Lietuvos, Latvijos ir Estijos sumanymu kurti Baltijos karinių jūrų pajėgų palaikymo junginį BALTRON. Numatoma, kad Lenkijos karinių jūrų pajėgų atstovas dalyvaus gruodžio mėnesį Vilniuje vyksiančioje Baltijos karinių jūrų junginiui skirtoje konferencijoje.

Centro sąjunga užims dvi vietas naujojoje vyriausybėje

Vilnius, gruodžio 2 d. (BNS) – Lietuvos Centro sąjungos atstovai pirmadienį susitiko su premjeru Gedimynu Vagnoriu mi ir informavo, kad sąjunga pasirengusi užimti statybos ir urbanistikos bei aplinkos apsaugos ministrų pareigas. Tai buvo CS atsakymas į praėjusią savaitę gautą oficialų pasiūlymą užimti šias pareigas, BNS korespondentui pasakė Centro sąjungos atsakingasis sekretorius Vidmantas Staniulis.

Pasak jo, pirmadienį buvo ap-

tartos konkrečios kandidatūros, po to derybose padaryta pertrauka, laukiant konservatorių ir krikščionių demokratų koalicijos nuomones.

Kandidatais į G. Vagnoriaus vyriausybę minimi Centro sąjungos frakcijos narys Algirdas Čaplikas (vadovauti Statybos ir urbanistikos ministerijai), sąjungos valdybos narys, Džiukijos nacionalinio parko direktorius Imantas Lazdinis (Aplinkos apsaugos ministerijai).

Pasak jo, pirmadienį buvo ap-

Pasaulio naujienos

(Remiantis DPA, Reuter, BNS INTERFAX, ITAR-TASS, BelaPAN žinių agentūrų pranešimais)

Vašingtonas. Kinija, Iranas ir Irakas gali supirkti Jungtinių Valstijų ginklų perteklių, nes JAV Gynybos departamentas nesugeba kontroliuoti prekybos ginklais, sekmadienį pranešė savaitraštis „U.S. News and World Report“. Gruodžio 9 d. numeryje pasirodysiančiame straipsnyje teigiama, kad iš Pentagono saugyklų per tarpininkus nelegaliems pirkejas yra tiekiami aviaciniai kulkosvaidžiai, granatsvaidžiai ir net „Stealth“ bombonešių dalys. Pasak žurnalistų, tai nustatyta kartu su CBS televizija vykdyto žurnalistinio tyrimo metu. Dągelis ginklų nelegaliems pirkejas tiekiami tiesiai iš gamyklų, parduodama ir ta ginkluotė, kuri turėjo būti sunaikinta ar išvesta iš rikiuotės. Pasak žurnalistų, visa tai daroma, siekiant kuo didesnio pelno. Pernai už parduotą nebereikalingą ginkluotę Pentagonas uždirbo 302 mln. dolerių.

Tokijas. Japonija ketina atidaryti savo konsulatą vienoje iš Rusijai priklausančių salų Tolimuosiuose Rytuose. Tai vertinama kaip svarbus žingsnis, galintis padėti išspręsti dviejų valstybių teritorinius nesutarimus. Japonijos diplomatiniai šaltiniai praneša, kad konsulatą ketinama atidaryti ateinančių pavasarį Južno Sachalinske, Sachalino saloje. Manoma, kad šis žingsnis gali reikšti, jog Japonija yra linkusi pripažinti pietinę Sachalino dalį Rusijai.

Lisabona. ESBO paragino Baltarusijos prezidentą Aleksandrą Lukašenką „nedelsiant imtis veiksmų“ valstybėje susidariusiai krizei išspręsti, grąžinti demokratiją ir konstituciją. Pareikšimą pasirašė trijų šiuo metu ESBO politiką formuojančių valstybių – Vengrijos, Šveicarijos ir Danijos – užsienio reikalų ministrai. Lukašenko raginamas pradėti dialogą su opozicija, užtikrinti visuomenės informavimo priemonių laisvę.

Berlynas. Keturių buvusios Rytų Vokietijos vadovų, teisiųjų už įsakymus šaudyti žmones prie Berlyno sienos, advokatai iškėlė teismui prašymą apklausti Vokietijos kanclerį Helmutą Kohlį, kuris, neva, sutarė su buvusiuoju Sovietų Sąjungos vadovu Michailu Gorbačiovu, kad suvienytoji Vokietija teis buvusius komunistų vadus tikrai už Rytų Vokietijos įstatymų pažeidimus. Pasak Gorbačiovo, buvusių vadovų persekiojimas prieštarauja susitarimui ir yra politiškai motyvuotas.

Maskva. Rusijos prezidentas Boris Jelcin 1997 m. pirmoje pusėje ketina susitikti su JAV prezidentu Bill Clinton, kad paaiškėtų pirmadienį, Lisabonoje susitikus Rusijos premjerui Viktor Černomyrdin ir JAV viceprezidentui Al Gore. Jelcin manymu, susitikimas yra sava laikas, nes abu prezidentai perrinkti naujai kadencijai.

Jungtinės Tautos. Afrikos vienybės organizacija paragino regiono valstybių vadovus siūlyti ir kitus kandidatus į JT gen. sekretoriaus vietą, ne tik Boutros Botros-Ghali.

Vatikanas. Popiežius Jonas Paulius II antradienį kreipėsi į Kinijos vyriausybę, prašydamas įteisinti Romos Katalikų bažnyčią ir leisti jos nariams atvirai atlikti apeigas. Visa popiežiaus kalba buvo transliuojama per specialiai Azijai skirtą radijo laidą. Kinija neturėtų „bijoti nei dievo, nei jo Bažnyčios“, tarp tikėjimo ir bet kurios politinės santvarkos neturėtų būti jokio nesutarimo, sakė Šventas Tėvas.

Sarajevas. Po 2 mėnesių trukusių nesutarimų trys Bosnijos prezidentai šeštadienį susitarė dėl Bosnijos centrinės vyriausybės struktūros. Prezidentai skirs Ministrų Tarybą, kuri bus sudaryta taip, kad nė viena iš trijų pagrindinių šalies tautinių bendrijų nesijaustų nukriaus-ta. Tarybos darbu vadovaus du pirmininkai, kurie atliks ministro pirmininko pareigas. Vienas iš jų bus musulmonas, kitas serbas. Jie abu turės vieną pavaduotoją kroatą. Taryboje numatyti tik trys ministrų postai – užsienio reikalų (kroatas), pilietinių reikalų ir komunikacijų (serbas) ir užsienio prekybos bei ekonominių santykių (musulmonas). Kiekvienas ministras turės du skirtingus tautybių pavaduotojus.

Maskva. Rusijos gynybos ministras Igor Radionov, įsipainiojęs į ginčus dėl sausumos kariuomenės vado Vladimir Semionov atleidimo („dėl netinkamo elgesio“) jį atleido prezidentas Boris Jelcin, atidėjo šios savaitės vizitą į JAV.

Viena. Helsinkio žmogaus teisių federacijos laisše Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) pirmininkui Flavio Cotti raginama sustabdyti Baltarusijos narystę ESBO dėl ginčytino referendumo surengimo.

Kijevas. Ukraina šeštadienį uždarė vieną iš veikiančių Černobylio atominės elektrinės reaktorių. Ukraina yra pasisąžinęsi uždaryti visą Černobylio elektrinę iki 2000 m., mainais už tai iš septynių didžiausių pasaulio valstybių (G7) gaudama 1.3 mlrd. dolerių paskolų. Jėgaines vadovai sakė, jog reaktoriui atausus, iš jo bus išimtas visas branduolinis kuras. Šiuo metu elektrinėje dirba tik vienas reaktorius – trečiasis. Ant-rasis, kilus smarkiame gaisrui, buvo uždarytas 1991 m. Ketvirtasis reaktorius sprogo 1986 m., sukeldamas didelį radioaktyvaus užteršto pavojaus visoje Europoje.

Grozinas. Aslan Maschadov, vadovavęs čečėnų kariuomenės veiksmams kovoje prieš Rusijos karines pajėgas, dabar vadovaujantis Čečėnijos vyriausybei, antradienį paskelbė, kad kandidatus kitais metais įvyksiančiuose prezidento rinkimuose.

KALENDORIUS

Gruodžio 4 d.: Šv. Jonas Damašietis, Bažnyčios mokytojas (mirė apie 750 m.); Barbora, Žvaigždikis, Vainotas. 1906 m. prasidėjo Didysis Vilniaus Seimas, kuriam pirmininkavo dr. Jonas Basanavičius.

Gruodžio 5 d.: Sabas, Dalija, Gražutė, Geisvilė.

BRANDUOLINIAI GINKLAI DAR NĖSUNAİKINTI

INŽ. VYTAUTAS ŠLIŪPAS, P.E.

Prieš dešimt metų, 1986 m. spalio mėnesį, Reykjavik mieste, Islandijoje, įvyko atsimintinas prezidentų Ronald Reagan ir Michael Gorbačiovo susitikimas. Tenai Reaganas pasiūlė 10-ties metų laikotarpį likviduoti visas branduolinius raketas. Gorbačiovas, savo ruožtu, pasiūlė sunaikinti strategines puolamąsias jėgas. Spauda pažadus išgarsino, kaip didelės reikšmės įvyki, tiesiog rašė, kad tai esąs žmonijos išgelbėjimas.

Dabar, po dešimties metų, žvilgtelkime, kas buvo pasiekta per tą laikotarpį. Kas atsitiko? Kur dingio tie reikšmingi pasiūlymai? Kodėl šiandien vis dar tebeturime keliasdešimt tūkstančių atominių bombų ir nematome pagerėjimo branduoliniame nusiginklavinime? Ar tebeturi viltį ateičiai?

Kad būtų galima atsakyti į klausimus, Tarptautinių Studijų institutas, Stanfordo universitete, Californijoje, š.m. lapkričio 13 d., suruošė „apskrito stalo“ diskusijas, pavadinamas „Branduolinis su laikymas“ (Nuclear Deterrence). Diskusijose dalyvavo aukšto rango, pasaulyje gerai žinomi, politikai: George P. Shultz, buvęs JAV sekretorius (U.S. Secretary of State); James Goodby, buvęs prez. Clinton valdžios pagrindinis vadovas branduolinio nusiginklavimo derybose (Principal Negotiator for Nuclear Security and Dismantlement); R. J. L. Hawke, buvęs Australijos ministras pirmininkas; Lord Howe, buvęs Didž. Britanijos min. pirmininko pavaduotojas; Helmut Schmidt, buvęs Vakarų Vokietijos kancleris; Aleksander Bessmertnyk, buvęs Sovietų Sąj. ambasadorius Washingtono bei paskutinisys Sov. Sąj. Užsienio reikalų ministras; ir Rozanne Ridgway, buvusi JAV Sekretoriaus padėjėja (U.S. Assistant Secretary of State for European and Canadian Affairs).

Gavęs kvietimą, nuėjau į as tų diskusijų pasiklausyti, nes norėjau išgirsti, ką A. Bessmertnyk papasakos. Po pusantros valandos trukusių diskusijų moderatorių George Schultz davė progą ir klausytojams pasisakyti. Tam buvau pasiruošęs, tai prie mikrofono atsitojau pirmasis. Mano klausimas buvo taip suformuluotas:

— Ką tik grįžau iš du mėnesius trukusios kelionės po Suomiją ir Baltijos kraštus. Tenai lankausi kiekvienais me-

tais, jau nuo 1988-ųjų metų, todėl esu gerai susipažinęs su politine padėtimi. Keletą kartų teko net apsilankyti buvusios Sov. Sąjungos bazių tarpkontinentinių raketų bunkeriuose, dabar nebenaudojamuose...

Kai šiandien, prie šio „apskrito stalo“, jūs rūpinatės branduolinių ginklų konfliktais, žmonės, gyvenantys Skandinavijos, Baltijos ir Rytų centrinės Europos kraštuose, baiminasi karo galimybių vartojant standartinius ginklus. Specifiniai, tenai jie bijosi Rusijos, kurią mato nei kiek ne draugiškesnę, negu buvusiąją Sovietų Sąjungą...

Rusija šiandien tebeturtoja brutalią jėgą savo kaimynų pagarsinimui. Kaliningrado apylinkėse — buvusioje Rytų Prūsijoje — Rusija laiko 200,000 dydžio gerai ginkluotą kariuomenę. Tai yra didžiausioji kariuomenės koncentracija bet kur Europoje! Rusijos raketos nukreiptos į Lenkiją, Vokietiją, Švediją, jau nekalbant apie Lietuvą. Pakovo srityje Rusija sukoncentravo 600 tankų prie Estijos ir Latvijos sienų!

Rusija be sustojimo kalba apie kažkokias „etninių mažumų problemas“ Baltijos kraštuose. Vieną savaitę man teko būti ir Rygoje. Tenai kalbėjau su vietiniais: ir latviais, ir rusais. Klausiau apie tas vadinamas „problemas“. Visi man sakė: čia etninių problemų neturime, savitarpyje gerai sugyvename. Norime ir toliau gyventi Latvijoje. Tikrai nenorime ir neprašome, kad mus vėl okupuotų Rusija. Išsigalvotosios neegzistuojančios „etnines problemas“ grynai Maskvos propaganda, skleidžiama dėl neišaiškintų politinių iškaičiavimų!

Ponas Bessmertnyk, noriu Tamstą paklausti — nemanote, kad Rusijai jau atėjo laikas pradėti elgtis, kaip tiktų civilizui Europos valstybei? Ar ne laikas nutraukti kaimyninių kraštų gėdinimus ir užmiršti norus atkurti niekieno nemėgiamą rusišką imperiją? Kada gi Rusija tikrai demilitarizuos Baltijos jūros erdvę ir ištrauks savo kariuomenę iš Karaliaučiaus, iš tos srities, kuri niekada Rusijai nepriklausė?

Keturių šimtų klausytojų užpildytoje salėje pasigirdo keliošios, mano klausimui pritarančių, žmonių plojimai.

Aiškiai jautėsi, kad A. Bessmertnyk nesitiekė tokio įžlaus klausimo ir keletą akimirkų nežinojo, ką sakyti. Po

to, sukaupęs mintis, atsakė:

— Nenuostabu, kad kaimynai nepasitiki ir baiminasi mūsų. Praeitais istorija ir patirtis patvirtina tą baimę... Tačiau, atmintime, dabartinė Rusija, tai ne Sovietų Sąjunga. Rusija labai smarkiai pasikeitė. Mes bandome mokytis demokratijos. Žinoma, Maskvoje tebeturime senųjų aršių nacionalistų su grandiozinėmis idėjomis, kurie norėtų vėl išplėsti Rusijos sienas. Bet jų norai yra neįgyvendinami; Rusija imperijos niekad nebeatkurs!

Rusijos armijos taipgi nereikia bijoti, ji smarkiai sumažėjusi ir nebeturi tos agresyvios jėgos, kurią anksčiau turėjo. Paziūrėkite, mūsų kariuomenė nebepajėgia net valstybės viduje tvarkos atstatyti, ką jau bekalbėti apie kitų kraštų puldinėjimus!

Apie tuos tankus... Jie jau pasenę ir laikomi tenai legaliai, pagal tarptautinius susitarimus. Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje egzistuojančios etnines problemas reikia visiems bendrai išspręsti dialogu. Reikia išsikalbėti, nereikia vieni kitiems kumščiu grasinti.

Laikas dirba gerajai pusei. Prabėga dar kiek metų ir Rusija pasidarys švelnesnė, atviresnė, sukalbamesnė. Duokite mums daugiau laiko...

Taip užbaigė atsakymą į mano klausimą buvęs paskutinisys Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministras.

Ir toliau jis traukia vakariečių užliūliavimui skirtingą giesmę! Tokias taikingas kalbas girdėjome ir prieš tai, tačiau faktai kitaip byloja. Nejaugi taikingų intencijų vedama Rusija vėliai pradėjo atominių ir biologinių ginklų tyrimus? Apie „etnines problemas“ toliau jis šneka, nors visi žinome, kad net Jungtinių Tautų atstovai, lankęsi Baltijos kraštuose, tokių problemų nerado.

O apie Karaliaučių, neprisirėdę nei vieno žodelio!

„Girių aid“ partizanai su globėjais Čikagoje. Sedi iš kairės: Ona Rušienė, dr. Petras Rasutis, Aldona Rasutienė, Aldona Griniene; stovi — Vincetas Kuprys, Antanas Lukša, Anicetas Grinius, Vytautas Balys, Vladas Šiukšta ir Antanas Paulavičius.

cijų plakatuose pareikalavo sunaikinti tą visuomenę, kuria iki šiol rėmėsi Lietuvos gyvenimas! Atimti iš žemės savininkų žemę ir išdalinti bežemiems! Aprūpinti bedarbius darbu! Įvesti visiems draudimą! Išvalyti kariuomenę nuo liaudies priešų! Su tais šūkais prasi-dėjo areštai...

Birželio 29-oji buvo saulėta šeštadienio diena. Įeidamas į kareivines, ltn. Raugas tarduryje susitiko savo draugą ltn. Abraitį, ltn. Rausis pradėjo pasakoti:

— Baly, teko pergyventi tiesiog tragediją... Šiurį, sugrįžus iš rytinio patikrinimo ir pulko budėtojo kambario, 5 valandą 30 minučių suskambėjo telefonas. Prisistatęs išgirdau: „Kalba 1-mos pėstininkų divizijos vadas brigados generolas Černius“. „Klausau, Tamsta generole“, atsakiau. Kiek patylėjęs, generolas pradėjo aiškinti: „Vakar Liaudies vyriausybė savo posėdyje nutarė panaikinti visus ženklus, primenantius buržuazines Lietuvos buvimą ir visa, kas nesiderina su šiuo dienu santvarka, su naujosios visuomenės ir komunistų partijos siekais. Gautas vyriausybės įsakymas nuo šios dienos nebeiškelti tautinės vėliavos Gedimino kalno bokšte“. Aš norėjau kažką sakyti, bet jis tęsė toliau: „Gaila, kad taip viskas vyksta. Aš Tamstą gerai suprantu, bet šiandien niekas nėra pajėgus jį sprendimą pakeisti“. „Pone generole, tai baisi ir skaudi žinia. Įsakymas liečia ne vien tik mane, kaip budėtoją, bet jis paliečia visą Gedimino pulką, mūsų trispalvės saugotoją ir globėją, todėl norėčiau jus painformuoti, kad, kaip gerai žinote ir prisiminate, 1939 m. spalio 29 d. 1 p. DLK Gedimino pulko vadas plk. Gustaitis po iškilmingo vėlia-

BIBLIOTEKOJE LENTYNŲ ILGIS 270 KILOMETRŲ

Šiais metais Frankfurt, Vokietijoje, iš stiklo, plieno ir betono iškilo imponantiškas pastatas. Tas pastatas esąs visos Vokietijos pasididžiavimas, rašo New Yorke išeinantis vokiečių savaitraštis „New Yorker Staats Zeitung“. Tai naujoji Vokietijos valstybinė biblioteka.

Iki šiol knygos buvusios su krautos ketūriose skirtinguose, Frankfurt miesto rajonuose išsidėsčiusiose, bibliotekose. Dabar iš jų knygos perkliamos į naująją pastatą.

Vokiečių valstybinės bibliotekos amžius dar nėra ilgas. Ji buvusi įkurta 1946 metais. Bibliotekos lentynose randama kiekviena, iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos Vokietijoje išleista, knyga, nesvarbu kokia kalba ji parašyta. O dabar biblioteka yra pasiryžusi įsigyti kiekvieną, vokiečių kalba parašytą, bet kurioje pasaulio šalyje išleista, knygą.

Biblioteka, turėdama palyginti nedaugelio metų trukmę, su didžiosiomis: Washington, London, Paris, St. Peterburg valstybinėmis bibliotekomis varžytis dar nepajėgsianti, bet dabar ji turėsianti daug vietos plėstis. Tikimasi, kad kiekvienais metais į biblioteką pateks apie 300,000 naujų knygų.

Naujosios vokiečių bibliotekos statyba, prasidėjusi 1981 metais, užsitęsė net 15 metų. Bibliotekos pastato statyba su visais šių dienų moderniaisiais įrengimais federalinei Vokietijos valdžiai kainavo 260 milijonų markių (apie 173 mln. dol.).

Vyriausias bibliotekos vedėjas Klaus-Dieter Lehmann sako, jog naujajame bibliotekos pastate lentynų yra tiek, kad, jas visas ištiesus į vieną eilę, susidarytų apie 270 kilometrų. Tų lentynų užtekisį iki 2035 metų. Tai būsimanti pati moderniausia elektroninio amžiaus biblioteka ir galėsianti sutalpinti 20

milijonų knygų bei kitus sukomplektuotus leidinius.

Pradedant 1998 metais, toje bibliotekoje susiradęs reikiama medžiaga, su tobiliausia šių dienų elektroninės technikos įranga ją galėsi išrašyti ir, grįžęs į namus, perkelti į savo kompiuterį. Be atskiro mokescio „Internet“ galės sujungti su kitomis, visame pasaulyje esančiomis, bibliotekomis.

Naująją vokiečių valstybių biblioteką aptarnaus 315 tarnautojų.

P. Palys

ATIDARYTAS RESTORANAS

Vilniuje Žvėryne atidarytas naujas restoranas — baras „Ambasada“. Jo savininkai — Jonas Bobelis, vyriausiasis Seimo nario dr. Kazio Bobelio sūnus, dabar dirbantis „Litimpex“ banke, ir Australijos lietuvis Balys Stanikūničius.

Seimininkai naujajį restoraną pastatė vietoj griuvančio medinio namo, kartu išgydami ir žemės sklypą. Senasis namas buvo architektūros paminklas, tad ir naujasis atitinka buvusiojo matmenis bei apkaltas dailentėmis. Naujajį restoraną savininkai vadina tarptautiniu, nes, pradedant valgiaraščių, kuriame yra prancūziški, vokiški, itališki, australiški patiekalai, baigiant vidaus įrangą, viskas persmelkta „tarptautiniu europietišku jausmu“. Salė papuosta įvairių šalių vėliavomis. Specialūs valgiaraštis paruoštas sekmadienio priešpiečiams, kurie labai mėgstami Amerikoje ir Australijoje. Visi patiekalai paruošti iš lietuviškų produktų.

„Ambasados“ virtuvės pasididžiavimas — mėsos kepsnys su konjaku ir pipirų padažu. Šis patiekalas kainuoja 6 dol. Vidaus interjerą sukūrė patys šeimininkai.

Ši meška nemiega

Danutė Bindokienė

Rinkimai yra lyg šviežio vėjo

pūstelėjimas, sumaisantis valstybės politinį ir net kasdieninį gyvenimą. Jie taip pat pareikalauja nemažai lėšų bei energijos. Suprantama, rinkiminės kampanijos žmonėms nėra per daug patrauklios, tai tarytum vaikystės liga, kuria reikia persirgti, kad vėliau nebūtų rimtesnių komplikacijų. Nepaisant, ar balsuojama už kandidatus į pačius stambiausius valdžios postus, ar žemesnėm pareigom, rinkimų šurmuly vis tiek sujaukia daugelio kasdienybę ir reikia tam tikro laiko tarpo, kad jo nuosėdos nusistovėtų.

Šie metai ypač pasižymėjo rinkimų gausumu ir Amerikoje, ir Europoje, ir, žinoma, Lietuvoje. Galbūt visi lengviau atsikvėpėme, kai balsavimai pasibaigė. Laimejusieji dabar svarsto ateities planus, o pralaimėjusieji — veiksmingesnę strategiją kitam kartui, atidžiai stebėdami savo varžovus naujose pareigose, laukdami „sugauti“ kiekvieną sėkmesnį žingsnį ir panaudoti savo labui.

Bet ne visur rinkimai jau praėjo. Rusijoje jie dar tebevysta — jau ketvirtą kartą šiais metais. Tiesa, tai labiau „eiliniai“ balsavimai, prasidėję rugpjūto mėnesį. Numatoma, kad jie tęsis iki metų galo, nes 89-se rajonuose renkami 52 nauji gubernatoriai. Įdomu, kad šiuos rinkimus vakariečiai mažai kreipia dėmesio, o vis dėlto jie gan svarbūs. Iki šiol gubernatorių skirdavo Maskva, tad jie pirmą kartą renkami nepriklausomai nuo krašto vyriausybės malonės.

Jau dabar spėjiojama, kad naujieji gubernatoriai parodys daugiau savarankiškumo ir tvirtiau pasisakys savo administruojamos srities reikalais, nei jeigu jų nuomonė bus priešinga Kremliaus norams. Kai kas būsčiau, kad balsuotojai ir gubernatorių kėdes prisodins nemažai komunistų, tačiau tos baimės vargiai pasitvirtins. Nors komunistų partija turi daugumą vietų Dūmoje, po nesėkmingų prezidentinių rinkimų daugiau dėmesio skiriama vidaus persitvarkymo darbams, negu politikavimui. Tikima, kad, parodžius „švelnesnį įvaizdį“, Rusijos komunistų partija pasidarys patrauklesnė eiliniam rusui ir ateityje turės daugiau įtakos. Net ir naujasis partijos pavadinimas kitaip skamba: Populiarioji patriotiška Rusijos sąjunga. Deja, partijos sąjungos vadas vis tiek liko tas pats, praadęs savo populiarumą ir patrauklumą, Gennady

Ziuganov. Apskritai žmonės ieško teigiamų pasikeitimų, pastovumo, šviesesnės ateities, saugumo. Komunistų partija, nepaisant kokių vardu pasivadavusi, laikosi to paties nužmoginimo, savanaudiškumo ir neaptykantės režimo.

Daug kas prileidžia, kad po visų pasikeitimų Rusijos vidaus politika dar vis nenusistovėjusi ir ilgainiui pasikeis, tačiau, užsienio atveju, jos net nemano keisti: Maskva žino, ko nori, žino, kaip to siekti, ir nesidrovio reikalavimų garsiai reikšti. O didžiausias Maskvos noras — kaip ir sovietų laikais — diktuoti kitiems. Ateinančią savaitę atsiras dar viena proga žaisti mėgstamiausią žaidimą ir parodyti Vakarų pasauliui, kad ši meška nemiega žiemos miegu.

Pirmadienį ir antradienį Portugalijos sostinėje vyksiančioje Europos Saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje, manoma, Rusija daug griežčiau pareikš savo nuomonę apsiginklavimo ir ypač branduolinių ginklų klausimu. Nuolatinis susierzinimo šaltinis Maskvai yra NATO plėtimasis rytų linkme. Nors Jelcinas daug kartų buvo pareiškęs dėl to protestus, ilgainiui norom nenorom nusileidė, bet neatsisakė nuomonės, kad naujų narių priėmimas į NATO kažkaip pažeidžia Rusijos saugumą ir dėl to nepageidaujamas.

Šioje konferencijoje Maskva pati pasirušiusi pateikti keletą reikalavimų, susietų (kaip gali kitaip būti) su NATO naryste Vidurio bei Rytų Europos kraštais. Jeigu reikalavimai susilaikytų visiškai neperitami, tuomet bus stengiamasi įtikinti kitus konferencijos dalyvius, kad laikas NATO paskirti būtų pakeisti iš karinės į partnerystės ir taikos palaikymo misiją.

Maskvos nepagrįsta baimė ir nepasitikėjimas NATO tikslais primena posakį: „Kuo pats kvepia, tuo kitą tepa...“ Iki šiol vienintelį pavojų Europos taikai sukėlė kaip tik Rusija, nuolat ieškodama priežasties „artima-me ir tolimesniame“ užsienyje, grasindama kaimyninėms valstybėms, ypač Baltijos kraštams.

Jeigu Rusija savo politiką pakeis, nereikės įtarinėti ir NATO tikslų. Iš nuolatinio Rusijos protestų prieš NATO plėtimąsi galima susidaryti nuomonę, kad jos kėsiai kaimyninių valstybių atžvilgiu nėra kilūs, o NATO organizacijos įsikišimas tiems kėsams būtų nenugalima kliūtis.

TĖVYNĖS LABUI

74

BALYS RAUGAS

„Naujausias Respublikos „prezidentas“ Paleckis, nedelsdamas, prie jau esamų vyriausybėje prijungė aktyvius pagrindinio komunistus — Gedvilę, Adamauską, Juncą-Kučinską ir Grosmaną — Didžiulį. Be to, vyriausybėje buvo du aiškūs komunistų simpatikai: gen. Vitkauskas ir A. Venclova.

Guodės žmonės, matydami vyriausybės sudėtyje tautos mėgstamą rašytoją Vincą Krėvę, kurio „Dainavos šalies senų žmonių padavimus“ galėjai rasti dažnoje liaudinėje pastogėje, o vyresnieji jį prisiminė kaip Šaulių sąjungos veikėją ir patriotinių straipsnių autorių pirmaisiais nepriklausomiesiems metais, beruošiant žmonių nuotakas Klaipėdos sukilimui. Raminančiai veike ir ekonomisto Galvanausko pavardė.

Jau birželio 15 d. popietyje demonstruojančių tautinių mažumų būriai papuošė geleimis įtyguojančius okupacinius dalinius, bet gausesnės demonstracijos pasirodė, kad birželio 25 d. buvo formaliai legalizuota „liaudies valiai reikšti“ komunistų partija, o visos kitos organizacijos, net kultūrinės, buvo uždarytos. Ta proga „Lietuvos aidas“ (buvęs prieš bolševikinę invaziją vyriausybės oficiozas) rašė: „Nėra vietos Lietuvoje kitoms partijoms, kurios ilgą laiką kovojo prieš liaudį ir Lietuvos nepriklausomybę“. Birželio 27 d. buvo uždaryti visi laikraščiai, o komunistų partija demonstra-

vos pakelimo Gedimino kalne savo pulkui, vėliavai ir Vilniaus visuomenei prisiekie, kad tautos trispalvė tol plevėsuos pilies bokšte, kol pirmas pulkas egzistuos“. Generolas atsakė: „Liaudies vyriausybė yra padėties viešpats. Aš pranešiu Tamstai tą liūdną žinią, ką reikia įvykdyti“. Teliko atsakyti „Klausau, Tamsta generole!“ Tuoj paskambinau pulkininkui Gustaičiui, iš kurio balso buvo aišku, kaip jis susijaudino, bet po akimirkos ramiai prabilo: „Taip, iš tikrųjų, dabar mes jau beįėjai... Vykdyk, Tamsta leitenante, kas įsakyta“. Kiek luktelejęs, paskambinau vėliavą saugančiam invalidui ir, kiek pajėgdamas, ramiai jam viską paaiškinau, bet jis lyg apstulbęs tylėjo... Atsigaivęs pradėjo aiškinti, kad jis to įsakymo negalįs įvykdyti, nes dėl šios vėliavos, dėl Lietuvos laisvės, dėl savo šalies žmonių gyvenimo, jo draugai mirė ir žuvo, frontuose kovodami, buvo sužeisti, liko invalidais. Jis ir pats — luošas, vienakojis. Kalbėdamas prisiminė kovų vietas, krauju aplaistytą Lietuvos žemę.

Tą dieną trispalvė Gedimino kalne jau nebepakilo... Ltn. Abraitis pasakojimą baigė su ašarom.

Tą patį šeštadienį pasklido žinia apie Krėvės kelionę į Maskvą kalbėtis su Molotovu. Tik gerokai vėliau paaiškėjo, kad jis ten patyrė apie planus įjungti Lietuvą į „brolišką sovietinių respublikų šeimą“. Grįžęs iš Maskvos, jis su Galvanausku iš vyriausybės pasitraukė.

Liepos 7 d. Saugumo departamento direktorius Sniečkus pasirašė NKVD paruoštą įsakymą sumti aktyviusius visų organizacijų bei politinių partijų narius. Pirmosios aukos buvo A. Merkys ir J. Urbšys, sumiti

Paleckio įsakymu. Nedelsė vyriausybė ir su Liaudies seimo rinkimais — balsavimai numatyti liepos 14 dieną. Visa Lietuva staiga tapo mitingų su plakatais jūra. Ir stebėjus žmonės sugebėjimu prigiminti šitokią kiekį komunistų vadų portretų, pradedant Stalinu, baigiant Paleckiu. O kariuomenei skirtuose mitinguose, šalia sovietinių maršalų, puikavosi ir gen. Vitkausko portretas. Tačiau Komunistų partija lyg ir pabūgo rinkimuose rodytis savo vardu — buvo paskelbta fiktyvi „Darbo Lietuvos sąjunga“, kurios vardu sudaryti kandidatai į Seimą. O jų buvo tik tiek, kiek reikia išrinkti. Ant kiekvieno gatvės kampo, ant įstaigų durų užrašai: „Kas nebusuoja, yra liaudies priešas! Žemė priklauso darbo žmogui!“

Liepos 1-ąją Gedimino pulką atvyko naujas politinis vadovas, buvęs 9-to pulko eilinis žydų tautybės Eusejus Jacovskis. Apsirengęs naujutele angliškos medžiagos uniforma, su didelem, penkiakampem raudonom žvaigždėm ant rankovėlių, išdidžiai vaikščiojo tarp besirikiuojančių kuopų žygiui į Liaudies seimo rinkimų mitingą, įvyksiantį Lukiškio aikštėje. I kulkosvaidžių kuopos vadas kuopą išrikiuoti ir ją nuvesti paskyrė leitenantą Strikauską, o jo padejį leitenantą Raugą. Kuopą berikiuojant, Jacovskis atvedė 10 karių su didžiulem nuotraukom, pritvirtintom prie šluokočių, ir skubiai paskirstė — karių su maršalo Žukovo nuotrauka į kuopos priekį, o Žemaitę į galiausia vietą. Jacovskiui nuėjus, leitenantas Strikauskas Žemaitės portretą sukeitė su Žukovo.

(Bus daugiau)

P.S. Illinois gyv. dar prideda valetijos mokesčio 8.75% (\$1.54).

„ŽODŽIAI ĮKVEPIA, BET PAVYZDYS PATRAUKIA“

Prieš daugelį metų man teko dalyvauti šv. Mišiose airių šv. Angelių bažnyčioje, Gary, Indiana. Klebonas tuo laiku buvo prel. Hays. Per pamokslą tarp kitko pabrėžė, kokią didelę įtaką geras pavyzdys turi i kitus. Kai jis citavo vieną gerą pavyzdį, vienas sakiny iš to pamokslas pasiliko giliai mano atmintyje: „Žodžiai įkvepia, bet pavyzdys patraukia“.

Neseniai Čikagoje mirė ses. Della Marie, sulaukusi 94 m. amžiaus. Kadangi aš ją gerai pažinau, o ankstyvesniais metais teko jai atlikti įvairių darbų ir patarnavimų, norėčiau skirti šį straipsnį jos brangiam atminimui.

Seselė gimė 1902 m. birželio 18 d. savo tėvelių — Antano ir Mortos ūkyje, arti Forest City, PA. Per krikštą gavo Adolfinos Catherine vardą. Čia ji ir augo, prisidėdama prie lengvesnių ūkio darbų.

Tais laikais, nesant lietuvių parapijose mokyklų, tėvai savo jaunimą siuntė į kitataučių mokyklas, kad gautų tikrąsias pamokas. Taip buvo ir Gary, IN, kur aš užaugau. Čia lietuviai savo jaunimą siųsdavo į lenkų, slovąkų, vokiečių ar kroatų parapijų mokyklas. Šv. Kazimiero parapija tik po apie 20 m. susilaukė savo mokyklos. Be abejo taip buvo ir su Petruskų šeimos jaunimu. Kur nebuvo arti tokių mokyklų, tai klebonas su katekizmo pagalba teikė jiems tikrąsias pamokas.

Kai seselės kazimierietės 1911 m. įsikūrė Čikagoje savo dideliame ir gražiame vienuolyne, prieš akis atsirado plati darbo dirva, ypač jaunimo mokymo srityje. Reikėjo ieškoti gerų kandidatų į seserų luomą, jas prirnginti ir vėliau siųsti į lietuvių parapijų mokyklas.

Tų kandidatų atsirado iš visų Čikagos lietuvių parapijų, o vėliau iš Gary, Roseland, Waukegan, Cicero, Rockford ar kitur. Bet daugiausia atsirado iš Pensilvanijos miestų ir miestelių — kaip gėlytės po žiemos šalčių — iš Mt. Carmel, Philadelphia, Minersville, Shenandoah, Nanticoke, Wilkes Barre, New Philadelphia, Forest Dity, Maizville ir kitur. Atrodė, kad eina lenkų tarp šeimų turėti nors vieną seselę kazimierietę Čikagoje. Buvo net tokių, iš kurių atsirado dvi, trys ar daugiau kandidatų.

Taigi ir iš Petruskų šeimos atsirado jaunutė Adolfina ir buvo priimta kaip gera kandidatė. Čia ji gavo užbaigimo mokslo, o vėliau priimta į naują mokyklą.

Baigus naują mokyklą, leidžiama pasirinkti vardą, kurio noretų būti vadinama. Ir ji pasirinko „Mechtilda“. Ji turbūt jau buvo šiek tiek skaitiusi apie šv. Mechtildą, kuri gimė 1240 ar 1241 metais, Eislebene, Saksonijoje. Ji pasižymėjo savo šventumu ir ypač gražiu balsu, giedant seserų chorą. Ji vėliau susilaukė ypatingų apreiškimų

Ses. Della Marie, SSC.

iš paties Kristaus. Ji tai užsirašė ir vėliau išleista knyga pavadinta „Liber Specialis Gratiae“. Tos knygos vėliau pasisklido daug kur Europoje.

Taigi, gavus tą naują vardą, ji greitai suprato, kad jos tikrasis pašaukimas yra jaunimo mokymo srityje — ir ji tam pasiruošė. Jai teko mokyti Clovis, NM, Omaha, NE, beveik visose Čikagos lietuvių parapijų mokyklose, taipgi Gary, East Chicago, Roseland, Waukegan, Cleveland, Shenandoah, Minersville, New Philadelphia, Worcester ir kitur — suvirs 20 mokyklose nuo rytų iki vakarų. Čia reikėtų pastebėti, kad nors seselė buvo išsirinkusi gražų Mechtildos vardą, ji vėliau gavo leidimą pakeisti į Della Marie, nes jaunimui buvo sunku ji taisyklingai ištarti. Buvo ir kitų seselių, kurios vėliau pakeitė savo vardus.

Seselė niekad nesiekė aukštų mokslo titulų ar daktarato. Ji savo gražiu pavyzdžiu skleidė Kristaus meilę ir jaunimo širdis. Ir nenuostabu, kad tarp jų vėliau atsirado pašaukimų i vienuolijos luomą. Viena jų, seselė Joanella, net buvo išrinkta kazimierietų generale viršininke. O tarp jaunuolių atsirado aspirantų i kunigystės luomą.

Nors seselė mokė daugiau kaip 70 m., ji nepageidavo atostogų Floridoje ar kelionių i Romą, Liurdą, Fatimą, Lietuvą. Kur tik jai teko darbuotis, ten arti koplyčioje buvo Jėzus, kuris teikė stiprybės ir kantrybės nešti jai skirtą gyvenimo kryžių. Ir labai reikšminga, kad paskutinė vieta, kur jai teko darbuotis buvo šv. Jėzaus Širdies parapija, New Philadelphia, PA. Čia ji mokė, net kai peržengė 90 m., nors kartais tik trumpas valandas.

Vėliau seselės sveikata pablogėjo, ji buvo atskraidinta i Čikagą ir paguldyta slaugos skyriuje jū motiniškame name. Prie pirmosios progos aš ją apsilankiau ir radau labai nusilpusią. Nors ji mane pažino, bet nepajėgė atsilipti. Taip ir praleidau

apie pusvalandį prie jos lovos maldoje ir susitelkime. Kai atėjo laikas atsisveikinti, užėjau ant jos rankų specialų iš Liurdo rožančių, o ji tik silpnai savo rankų pirštus lenkė link manęs, kuriam ji, prieš 63 metus, taip nuširdžiai ir rūpestingai prirengė kelią i marijonų vienuolyną.

Po šio aplankymo jos sveikata šiek tiek pagerėjo, bet nebuvo vilties pasveikti. Taip jos stovis tęsėsi iki š.m. spalio 8 d., kai Mirties angelas nutraukė jos žemiškąjį gyvenimą, o jos graži siela iškeliavo pas Viešpatį.

Gedulingos pamaldos už jos sielą įvyko spalio 9 d. vakare seselių koplyčioje. Koncelebravo net penki kunigai. Per ilgesnį pamokslą buvo pabrėžta seselės ilgas, vienuoliškas gyvenimas ir ištikimas trijų apžadų išlaikymas iki galo.

Po šv. Mišių viena seselė dar perskaitė nekrologą apie velionę, išskeldama daug smulkesnių apie jos pasišventimą jaunimo mokymo srityje.

Čia reikėtų pastebėti, kad tarp daug seselių šiose pamaldose, be abejo, buvo tokių, kurios prieš daugelį metų buvo velionės mokinės.

Spalio 10 d., po šv. Mišių velionė buvo palydėta i šv. Kazimiero kapines. Diena buvo saulėtą, bet oras šaltokas. Čia po iprastų paskutinių apeigų, ji buvo palaidota tarp daug anksčiau mirusių savo seselių Kristuje.

Baigdamas vėl prisimenu tuos prel. Hayes žodžius, kuriuos ji taip gražiai ir ištikimai įgyvendino: Žodžiai įkvepia, bet pavyzdys patraukia“. Lai Viešpats dabar gausiai jai atlygina danguje.

Br. Vincentas Žvingilas, MIC

PAŠVENTINTA BEZDONIŲ BAŽNYČIA

Rugsėjo 22 dieną Bezdonyse Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis pašventino Aušros Vartų Šventiausios Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos bažnyčią. Sovietmečiu bažnyčia buvo paversta sandėliu, vėliau sporto sale. 1991 metais gražintoje bažnyčioje dirbo kun. Rikardas Jakutis ir prelatas Kazimieras Pūkenas. Prieš metus klebonu paskirtas kun. Vidmantas Rudokas emėsi restauracijos darbų ir per pusmetį atnaujino bažnyčią. Bezdonių parapija daugiakalbė, todėl atšventinimo iškilmėse šv. Mišias Vilniaus arkivyskupas aukojo lotynų, lietuvių ir lenkų kalbomis. Atsiprašęs, kad negali i visus kreiptis gimtąja kalba, arkivysk. A. J. Bačkis pakvietė „kurti meilės bendruomenę, nešairuojant vieniems i kitus, nes Dievo namuose visiems yra vietos“. Parapijos klebonas kun. V. Rudokas pasakojo, kad parapijoje gyvena per 25 procentus lietuvių. Likę gyventojai yra įvairių tautybių žmonės. Parapijoje aktyvesni lenkiškai kalbantys tikintieji. Rusakalbiai katalikai dažniausiai dalyvauja lenkų kalba aukojamose šv. Mišiose.

Mokytoja Hedvina Dainienė padeda trečio skyriaus mokinėms Veronikai Grybauskaitėi ir Lukai Šaparnytei uždegti žvakutes Vėlinių progai, kai Čikagos lit. mokyklos mokiniai prasmingai prisiminė mirusius ir žuvusius del Lietuvos laisvės.

Nuotr. Irenos Juškinės

SAUGUMAS NEREMTINAS GINKLAIS

Popiežiaus Jono Pauliaus II požiūriu, Europos saugumo neįmanoma ilgam pagrįsti „ginkluota taika“. Priešingai, jis turėtų remtis tam tikru visuomeninio sugyvenimo modeliu, tvirtino popiežius per audienciją, rugsėjo 17 dieną suteiktą Vakarų Europos gynybos bendrijos WEU kursų dalyviams. „Nejau Europa vadovaujasi vizija, kai sėkmė lydi tik stipriau-

siaji, o silpnų ir beginklių žmonių poreikiai ignoruojami?“ — klausė Jonas Paulius II. Jis akcentavo, kad solidarumas turėtų būti atviras kiekvienam, nes „neįmanoma gyventi saugiai ir ramiai, kai mūsų brolius ir seseris spaudžia baimė ir nuogastavimai“. Kad Europa remtųsi taika ir teisingumu, jos kultūra bei įstatymų leidyba turėtų gerbti ir ginti neatimamas kiekvieno žmogiško asmens teises.

Bž, Nr. 18

PADĖKA A.†A. JURGIS GEPNERIS

Mirė 1996 m. spalio 20 d. ir buvo palaidota spalio 23 d. Tautinėse lietuvių kapinėse, Čikagoje.

Mes norime padėkoti visiems, kurie suteikė jam paskutinį patarnavimą ir palydėjo į Amžino Poilsio vietą.

Nuosirdžiai dėkojame kun. J. Jozupaiciui už atsišveikinimo religines apeigas koplyčioje ir kapinėse.

Nuosirdus dėkui visiems, kurie aukojo labdarai ir šv. Mišioms už jo sielą. Dėkojame visiems, kurie prisistatė velionii gelii, pareiškė mums toje liūdesio valandoje užuojautą spaudoje ir raštu. Ypač nuosirdus dėkui buvusiems dainaviečiams Floridoje ir Čikagos ASS skyriaus skautams akademikams.

Dėkojame visiems laidotuvių dalyvavusiems, kuriems atskirai neturime galimybės padėkoti.

Dėkojame karšto nešėjams ir laidotuvių direktoriui Donald Petkui už malonų patarnavimą.

Visiems nuosirdi padėka.

Jurgio Gepnerio šeima

Los Angeles, CA Lietuvos Partizanų Globos fondo ruošto koncerto metu gautos aukos:

\$1,000 LB Los Angeles.

\$500 Monika Lambertienė.

\$250 Romas Svainauskas.

\$200 dol. Julius ir Jurgita Juodelė, Robert ir a.a. Ilona Kerr, Anna Rasa Matulaitytė ir Jonas ir Elena Matulaičiai, Vincentas ir Dalia Anelauškas, dr. Zigmantas Brinkis, Vytautas Vidugiris.

\$150 Raimonda ir Rikardas Kontrimai.

\$100 Aldona Audronienė, Angelė ir Algis Raulinaičiai, Gražutė Sirutienė, Juozas Kojelis, Viktoras Ralys, Kęstutis ir Milda Mikėnai, Romas ir Angelė Nelsai, Jonas Činga, Jadvyga Kontrimas, Vincas ir Janina Dovydaitytė, Rūta Sakalienė.

\$75 Skautai — tuntas „Kalniškių“.

\$60 Isabele Oksas.

\$50 Liuda ir Petras Avizoniai, Vytas Tamošaitis, Stasys Sula, Mečys Suktas, Zigmantas Viskanta, Birutė Prasauskienė, A. ir Dalila Polikaičiai, Raimundas Dabšys, A. Venckuvienė, Pranas Gasparonis, Edward ir Diane Skopai, Monika Lempertienė, Edvardas ir Janina Šišai, Jonas ir Marija ir Angelė, Anelė Šopys, Bronius ir Eglė Arai, Saliamonas Vytas ir Rita, Janina Radvenienė, Juozas ir Kastutė Rudzevičiai.

\$40 Raita Urbonienė, V. Tamošaitis, Maria Kairienė.

\$30 Juozas Kojelis, Aušra Bagdonas, J. ir A. Valukonis, Alma Stokienė.

\$25 Kazys ir Salomėja Šakiai, Alfa Juodikis.

\$20 Vaclovas Stencilis, Aldona ir Bernardas Brazdžioniai, Česlovas Geštaitas, K. ir M. Pažemėnai, J. Pupius, Eugenija ir Marytė Nakutai, Vladas Gibys, Eugenijus Vilkas, E. ir J. Bonudžiuliai, M. Sodeika, Al. Dvarkis, Vanda ir Vytas Zeleniai, Gedgaudai, prelatas Kučingis, V. Tamošaitis.

\$10 A. Kudirkienė.

\$5 Brinkis.

LPG Fondo valdyba nuosirdžiai dėkoja visiems aukotojams ir koncerto organizatoriui Jonui Matulaičiui bei jo talkininkams.

DRAUGAS, trečiadienis, 1996 m. gruodžio mėn. 4 d.

5

Kun. Mindaugo Pukštys paskirtas Jurbarko parapijos vikaru.

Diakonas Dainius Jančiauskas paskirtas Elektrėnų parapija.

Diakonas Gediminas Mieladzius paskirtas į Žiezmarų parapiją.

Diakonas Vidas Jelinskas paskirtas į Vievio parapiją.

A.†A. DANUTĖ DARIENĖ Balčiūtė

Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje. Mirė 1996 m. gruodžio 2 d., sulaukusi 80 metų. Gimė Lietuvoje, Amerikoje išgyveno 47 m. Nuliūdę liko: giminės Amerikoje, Bandžiulių, Janonių ir Jančių šeimos, taip pat giminės Lietuvoje. Velionė buvo žmona a.a. ltn. Vlado Daro. Priklausė Džukų ir panevėziečių klubams. Velionė pašarvota trečiadienį, gruodžio 4 d. nuo 3 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose 2533 W. 71 St. Laidotuves įvyks ketvirtadienį, gruodžio 5 d. iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę gimines.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus/Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

PADĖKA A.†A. JUOZAS LAPINSKAS

1996 m. spalio 16 d. mirė mūsų mylimas Vyras, Tėvas, Senelis ir Brolis.

Nuosirdžiai dėkojame kun. kleb. Jonui Kuzinskui už maldas koplyčioje, šv. Mišias šv. M. Marijos Gimimo bažnyčioje ir apeigas šv. Kazimiero kapinėse.

Taip pat dėkojame Vyčiams už atsišveikinimą koplyčioje ir sol. Danai Stankaitytei bei vargonininkui Rikardui Sokui už giesmes bažnyčioje.

Nuosirdus ačiū visiems, kurie užprašė šv. Mišias už jo sielą, prisistatė velionii gelii ir pareiškė mums toje liūdesio valandoje užuojautą.

Dėkojame visiems laidotuvių dalyvavusiems, kuriems atskirai neturime galimybės padėkoti.

Dėkojame karšto nešėjams ir laidotuvių direktoriui Donald Petkui už malonų patarnavimą.

Visiems, visiems nuosirdus ačiū.

Liūdinti šeima

A.†A. DOMINIKAI KUPČIKIENEI

mirus, jos dukrai GRAŽINAI, žentui HERMANN KAFFENBERGER, anūkei INGRID, proanūkei AARON ir kitiems artimiesiems reiškiamo gilia užuojautą.

Genė ir Tadas Baužai

PENKERIŲ IR DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTYS

A.†A.

Raminta

Ona

Prapuolenienė Izokaitytė 1986.XII.1

Izokaitytė 1991.XII.12

Su dideliu liūdesiu prisimename šiuos mums brangius asmenis.

Šioms sukaityms paminti, šv. Mišios už jų sielas bus atšaujamoms Tėv. Marijonų koplyčioje, prie Draugo, 1996 m. gruodžio 7 d., šeštadienį 9 val. ryto.

Prašome bendroje maldoje prisiminti a.a. Oną ir a.a. Ramintą.

Liūdinčios šeimos

No One Offers You More of Eastern Europe!

Over the past few years, LOT Polish Airlines has established the most comprehensive network of destinations in Eastern Europe, with Warsaw as the strategic hub. The network is conveniently linked with LOT's transatlantic route, giving passengers from New York, Newark and Chicago easy access

to Riga, Tallinn, Moscow, St. Petersburg, Kiev, Lvov, Minsk and VILNIUS, LITHUANIA. Take advantage of LOT's low fares, the luxury of LOT's fleet of new Boeings and ATRs and the comfort of the new international terminal at Warsaw Okęcie Airport. Make your reservations today!

Information, reservations and ticket sales at the offices of LOT POLISH AIRLINES or your local Travel Agent.

New York: 212-669-1074.
Chicago: 312-236-3388.
Los Angeles: 213-934-5151.

Montreal, P.Q.: 514-844-2674.
Toronto, Ont.: 416-236-4242.
Toll-free: 800-223-0593.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

ALto Čikagos skyriaus valdybos ir tarybos posėdis šaukiamas gruodžio 5 d., ketvirtadienį, 5 val. p.p., ALto centro patalpose, 6500 S. Pulaski Rd. Visi kviečiami dalyvauti, nes reikės daug svarbių reikalų aptarti. Atskiri pakvietimai nebus siunčiami.

Jaunimo centro 39-toji metinė šventė-vakariene rengiama gruodžio 8 d., sekmadienį. Prasidės šv. Mišių auka t. jėzuitų koplyčioje 3 val. p.p., 4 val. p.p. Jaunimo centro didžiojoje salėje Čikagos lit. mokyklos vaikų choras, vadovaujamas mokyto. Dailės Gedvilienės, atliks programą; 5 val. p.p. – vakariene. Savo dalyvavimu paremsite jaunimo centrą. Visus kviečia JC valdyba ir taryba. Lauksime!

Kasmet nemažai mūsų skaitytojų pasinaudoja dienraščio „Draugo“ puslapiams, sveikindami savo pažįstamus, bendradarbius, gimines su šv. Kalėdom. Tai jiems sutaupo nemažai laiko, bet paremia lietuvišką spaudą, o „Draugas“ su dideliu malonumu patarnauja. Nors atrodo dar anksti ir Kalėdos toli, bet prašome sveikinimus siųsti jau dabar, kad spėtume ne tik laiku sudėti, bet ir Jūsų artimieji spėtų gauti „Draugą“ su sveikinimu.

Tauragės Lietuvių klubo metinis susirinkimas įvyks gruodžio 8 d., sekmadienį, 1 val. p.p. „Šaulių“ namuose. Po susirinkimo bus tradicinės vakarės. Prašome narius neveluot, nes reikia daug reikalų aptarti, todėl susirinkimas prasidės punktualiai.

x A.A. Gedimino Mickevičiaus atminimą pagerbdama, š.m. spalio mėn. 22 d. suėjęs 4 metams, kai velionis iškeliavo į Anapus, jo žmona Zota Mickevičienė atsuntė \$600. Tai parama jos remiamų dviejų našlaičių sesučių Lietuvoje dviems metams. Reikiame užuojautą ir didelę padėką už auką Ponai Zotai! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71 St., Chicago, IL 60629. (sk)

x Jeane Dorr, Philadelphia PA, grįžusi iš Lietuvos, daug rašo apie Lietuvos našlaičių gyvenimą „Bridges“ žurnale. Žmonės, pasiskaitę apie sunkų vaikų gyvenimą, norėdami jiems padėti atsiunčia aukas: Robert Narky, Middle Village NY, Louis P. Glenn Bent Mountain VA, Frank A. Baldauskas, Cuyahoga Falls OH – visi atsuntė po \$100. Viso \$300. Visiems dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629. (sk)

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS 6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629 (1/2 bl. į šiaurę nuo Balzeko muziejaus) Tel. 312-582-4500 14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441 Tel. 708-301-4666 Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis Civilinės ir kriminalinės bylos 6247 S. Kedzie Avenue Chicago, IL 60629 Tel. 1-773-776-8700 Darbo val. nuo 9 iki 5 val. vak. Seštadieniais ir vakarais pagal susitarimą

ADVOKATAS Vytenis Lietuvninkas 4536 W. 63th Street Chicago, IL 60629 (Skersai gatvės nuo „Draugo“) Tel. 312-284-0100 Kasdien 9 v.r. – 5 v.v. Seštadieniais ir vakarais pagal susitarimą

„Daily Southtown“ dienraštis gruodžio 3 d. laidoje platiai aprašė lietuvių demonstracijas, siekiant, kad šv. M. Marijos Gimimo parapijos pradžios mokykla nebūtų panaikinta. Demonstracijos įvyko gruodžio 2 d., pirmadienį, prie St. Adrian mokyklos patalpų, kai jose vyko susitikimas su vysk. John Gorman, Čikagos arkidiecezijos atstovu. Demonstracijos buvo trumpai parodytos ir TV žinių laidoje, nes prieš jų prisdėjo apylinkės savivaldybės atstovai, dalyvavo ir būrelis mokinių su plakatais. Sunku pasakyti, ar apylinkės gyventojų nuomonė bus atsižvelgta, bet ji oficialiai ir viešai buvo pareikšta – o tai juk kiekvieno Amerikos piliečio, gyvenant laisvame krašte, teisė ir privilegija.

Korp! Neo-Lithuania Čikagos padalinio sueiga įvyks 1996 m. gruodžio 8 d. (sekmadienį) 12:30 v. p.p. Balzekas lietuvių kultūros muziejaus „Gintaro“ salėje 6500 S. Pulaski Rd. Pranešimus sueigoje padarys ir parodys video iš korporacijos šventės Lietuvoje ten dalyvavę ir tik ką grįžę vyr. valdybos pirmininkė Daiva Meilienė ir vicepir. Eduardas Modestas. Po sueigos visi bus pavašinti pietumis. Visi korporantai su pietumis kviečiami sueigoje dalyvauti.

Gruodžio 20 d., penktadienį, 7 val. vak., sudarykime vieną didelę lietuvišką šeimą ir švęskime Kūčias visi kartu Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Kūčių vakaro tradicijos sujungus mus tampsimais ryšiais, perduosime jas savo jaunesnei kartai. Prisiminsime, kad ten, prie Baltijos, mūsų visų tėvynė. Registruoti reikia pas Aldona Pelekienę tel. 1-708-448-7436. Kūčias ruošia ir visus kviečia PLC renginių komitetas.

x Prisimenant a.a. kun. Alfą Sušiną, mirusį prieš 30 metų, šv. Mišios už jo sielą bus atnaušiamos gruodžio 7 d., seštadienį, 8 val. ryto. Patalpomis Jurgio Matulaučio Misijoje. Kviečiami draugai dalyvauti šv. Mišiose pasimelsti už a.a. kun. Alfą Sušiną. (sk)

x „KULTŪROS BARŲ“ mėnesinio kultūros žurnalo, redakcija ir administracija maloniai kviečia užsienio lietuvių užsiprenumeruoti šį žurnalą 1997 metams. Nepaprastai gera dovana sau ir kitiems visomis progomis. Metinė prenumerata oro paštu tik 32.00 JAV dolerių. Prenumeratą siųsti „Kultūros barų“ igaliotinei JAV Marijai Paškevičienėi, 306 55th Place, Downers Grove IL 60516. (sk)

x Šiuo metu atvykę iš Lietuvos įvairių sričių inžinieriai, technologai bei technikai kviečiami dalyvauti Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Čikagos skyriaus kalėdiniam susirinkimui, gruodžio 13 d. 7:30 val. vakaro Balzeko muziejaus auditorijoje, 6500 S. Pulaski Rd. Susirinkimo metu pranešimą duos radijo elektronikos inž. R. Burauskas, neseniai atvykęs iš Lietuvos. (sk)

x Galiu padėti legaliai gauti „SOC. SECURITY“ kortelę, vairavimo leidimą (driver's license) ir vizų pratęsimą. Ed Šumanas, tel. 1-708-246-8241. (sk)

x TRANSPAK įstaiga LE-MONTE veikia savaitgaliais: penkt. 3 v. p.p. – 7 v.v.; sekm. 8:30 v.r. – 1 v. p.p. TRANSPAK tel. Lemonte: 708-257-0497. (sk)

Šv. Teresės draugijos 67-tasis gimtadienis-kalėdinis pobūvis ir naujos valdybos pristatymas rengiamas gruodžio 7 d., 11:30 val. ryte, The Old Barn restorane. Naują valdybą 1997 metams sudaro: Lucille S. Shostas (pirm.), Mary Anna Gercius, Alvin Giedraitis, Mickey Petrosius ir Mary Banky. Pobūvio metu taip pat bus pagerbtos šios ilgametės narės: Barbara Berry ir Alice Kobey, išbuvusios po 10 metų; Mary Juzenas – 25 m.; Jean Maranda, Genevieve Paulus, Mickey Petrosius, Ann Wilke – po 35 metų. Pobūvio ruošai vadovauja Alda Dorcas. Šv. Teresės draugija, veikianti Šv. M. Marijos Gimimo parapijoje jau 67 metus, šiuo metu turi 235 nares, yra labdarininkų organizacija ir atlieka daug gerų darbų. Naujos valdybos įvedimui vadovaus parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas.

„Labdaros vakaras“ rengiamas gruodžio 14 d., 6:30 v.v., „Seklyčioje“. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti. Jeigu kas dar nėra rezervacijos padaręs, tai prašomi rezervacijas atlikti. Nes tai yra tradicinis renginys, kuriame kai kuomet vietų pritrūksta. Rengia LB-nės Socialinė taryba.

Paulius ir Tracey (Mirabelli) Lipiniai š.m. spalio 7 d. susilaukė dukrelės, kuriai davė vardą Kristin Nicol. Pirmosios dukraitės sulaukę, džiaugiasi seneliai Danguolė ir Viktoras Lipiniai su Linda ir Lee Mirabelli, o mokyto. Marija Peteraitienė – savo produkraite.

A.A. Juozas Vasiliūnas, buvęs Sibire, mirė Lietuvoje plaučių uždegimu lapkričio 8 d. Palaidotas lapkričio 11 d. Senavos kapinėse, prie Panemunės. Liko žmona Danutė, taip pat buvusi Sibiro tremtinė, dukra Dalia, sūnus Albertas su šeima, brolis ir kiti giminės.

x TRANSPAK praneša: „Ilgiausias Lietuvos ežeras – Ašveja (su atšakomis jo ilgis apie 30km). Be to, jis siauras lyg upė: siaurumoje 200 - 300 metrų pločio. Ežero plotas 1015 HA, 6 salos. Jo dugnas duobetas, giliausia vieta – 50 metrų. O viso duobkono gylis – 70 - 90 metrų, vietomis – 100 metrų. Pinigai, siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą. Maisto siuntiniai. TRANSPAK, 4645 W. 63 St., Chicago, IL 60629, tel. 773-838-1050. (sk)

x Janina ir Ramojus Mozolaiuskai, Lemont, IL, Antanas Valaitis Eastlake OH, Charles P. Satekewich, Naperville IL, Vytautas ir Vanda Šliūpai, Burlingame CA, kiekvienas globoja po našlaitį Lietuvoje. Jie visi pratędami globą sekantiems metams atsuntė po \$150, kad jų globojami našlaičiai turėtų lengvesnį gyvenimą. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629. (sk)

x Prašome atsiliepti: Mr. Stanley Jasulewicz nuo Liubavo, gvy. 78 Essex St., Jersey City, N.J., ilgai susiralinęs su giminėmis, atsuntęs jiems mirusios dukrelės laidotuvių nuotrauką. Brolio šeima karo metu buvo iškeldinta iš giminės į Marijampolės apylinkes. Rašykite: K. Valuškienei, 10 Anthony Rd., Barrington R.I. 02806. (sk)

x Amerikos Lietuvių Montessori draugija siūlo stipendiją asmeniui norinčiam lankyti Montessori mokytojos paruošimo kursus. Kreipkitės raštu, kartu atsiųsdami „curriculum vitae“ iki gruodžio 23 d. „Žiburelis“, R. Jokubauskienė, 14911 – 127 St., Lemont, IL 60439. (sk)

Redaguoja J. Placas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

KALAKUTO MOKINYS

Tarė drūtas kalakutas:
– Turku turku! Ar matai?
– Nei tu turkas, nei tu drūtas! –
Atsakiau aš jam rimtai.

Pulkas varnų susirinko
Ir paklausė: – Iš kur tu?
Atsakiau: – Iš Vabalninko!
Varnų kalbą suprantu.

Bet štai mokytojas tarė:
– Du ir vienas – kiek tai bus?
Nežinau, kas pasidarė.
Argi aš toks nekalbus?

Nemanykite, vyručiai,
Kad esu aš tinginys:
Aš labai labai protingas
Kalakutas mokinys!

Leonardas Žitkevičius

KITI APIE MUS

Keliaujame į Paryžių, kad prisimintume lietuvių kalbos draugą, mokslininką – kalbininką Robert Gauthiot (Gotjo) (1876-1916). Jis gimė Paryžiuje, vokiečių k. mokytojo šeimoje. 1900 Paryžiaus aukštoji mokykla, dar jauna studentą, komandiruoja vykti į Lietuvą mokytis lietuvių kalbos. Porą mėnesių jis gyveno Buivydių kaime. Apkankė ir kaimyninius miestelius. Klausėsi vietos žmonių kalbos. Jam patiko Lietuvoje viešėti ir kalbą studijuoti ne iš sustingusių nebylių rašto paminklų, o iš šnekių kaimiečių lūpų. Su daugybe užrašų grįžta į Paryžių. Lietuvių k. klausimais rašo straipsnius, kuriuos spausdina prancūzų, vokiečių, rusų kalbų žurnaluose. Prancūzijoje apie Lietuvą skaito paskaitas. 1903 m. paskelbia „Buivydių tarmė“. Tai buvo pirmoji vienos lietuvių k. tarmės monografija, išspausdinta atskira knyga. Už šią knygą Gotjo gauna aukštojo mokslo baigimo diplomą. Ta jo parašyta knyga naudojosi ir kitų tautų mokslininkai. 1904 m. kalbininkų žurnale jis perspausdina ilgą nezinomo autoriaus žemaitišką tekstą. Jis buvo Tilžės Lietuvių literatūros draugijos narys. Atskiromis progomis lietuvių k. klausimus Gotjo nagrinėjo savo darbuose, skirtuose kitų indoeuropiečių kalbų problemoms nagrinėti. I Pasauliniame kare žuvo kovodamas su vokiečiais, nors jo motina buvo vokiečių. Amerikietis Erikas Hempas, naudodamasis Gotjo veikla, išspausdino 1959 m. „Tarptautiniame slavistikos ir poetikos žurnale“ ilgą straipsnį apie Lietuvą.

KALĖDŲ EGLUTĖ

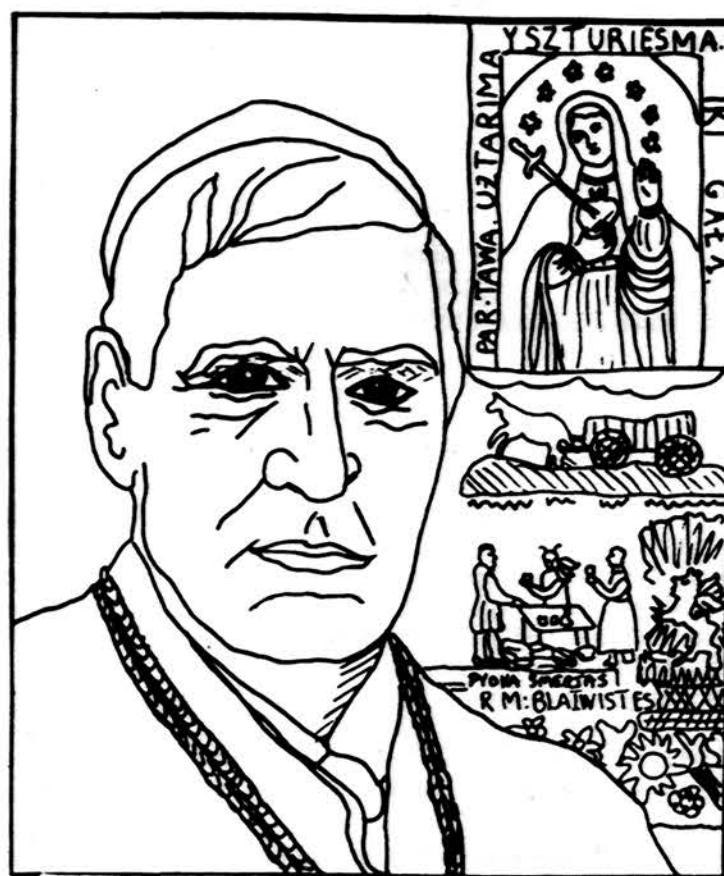
(Kalėdų pasaka)

Ši pasaka yra apie paprastą eglutę, kuri vėliau tapo Kalėdų eglute.

Tuo metu, kai Kristus Kūdikelis gimė, visi žmonės, gyvuliai, medžiai ir kiti augalai buvo labai laimingi. Gimęs Kūdikelis atnešė į pasaulį taiką ir džiaugsmą. Žmonės ėjo kiekvieną dieną Jį lankyti ir su savimi nešėsi dovanų.

Prie kuteles, kur Kūdikelis gimė, augo trys medžiai, kurie matė žmones einančius su dovanomis ir nutarė, kad ir jie ką nors padovanos Gimusiajam.

Palė sakė: „Aš paskirsiu savo gražiausią lapą ir padėsiu prie prakartės kaip vėsinatuvą virš Kūdikelio galvos“.

Didysis Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius, daug dirbęs Dievo ir Tėvynės gerovei.

Piešė Natalija Mackevičiūtė

SPORTAS

– Ir aš, – sakė alyvos medis, – papurkšiu malonai kviečiantį aliejų virš Jo galvos.

– Ką aš duosiu Vaikelui? – paklausė netoli stovėjusi eglė.

– Tu! – sušuko abu medžiai.

– Tu nieko neturi, ką galėtumei Jam dovanoti. Tavo spygliai aš trūs, gali įdurti Jam; o tavo sakai yra kaip klėjai.

Eglė išgirdus tuos žodžius, nusiminė, pasijuto esanti labai nelaiminga.

– Taip, jūs esate teisūs, aš neturiu ko dovanoti Kristui Kūdikeliui.

Netoli nuo tų medžių stovėjo Kalėdų Angelas, kuris girdėjo tų medžių tarpusavį pasikalbėjimą. Angelui pasidarė gaila nusiminusios eglės, kuri negavo jokios užuojautos iš kitų medžių. Kai sutemo ir danguje pasirodė žvaigždės, Angelas paprašė keltą žvaigždžių, kad nusileistų žemyn ir susirastų vietos tarp eglės šakų. Žvaigždės paklausė Kalėdų Angelo prašymo ir nusileido ant eglutės. Eglė tuojuo sužibo gražia šviesa.

Tuo metu Kūdikelis pramerkė savo akis ir eglutės maloni šviesa krito ant Jo veido. Jis nusisypėjo.

Kiekvienais metais žmonės šventia Kristaus Gimimo šventę ir duoda vieni kitiems dovanų. Kiekvienais metais prisimindamas Kristaus gimtadienį, Kalėdų Angelas aplanko kiekvieną namą, kuriame stovi papuosta eglutė ir žibantiomis šviesomis džiugina vaikus. Taip eglutė tapo įvertinta už savo kuklumą ir iškirta iš kitų medžių, kad padarytų daug laimingų veidų.

ŠUO, PER UPĘ MĖSGALĮ NEŠAS

Geidaudamas (norėdamas) turto svetimo prarasi, ką turi. Per upę plaukė šuo su gabalu mėsos. Vandens paviršiuje tartum veidrodyje save pamatęs, sumetė (pagalvojo), kad su grobiu ir kitas šuo plaukia. Panūdo (užėjo noras) jis atimti grobį svetimą. Bet tuoj jis už iš pirmųjų raidžių susidaro Lietuvos didvyrio pavardę Girėnas.

Fedras

Jei nori, kad bėčių spietius atliktų, tai reikia avilį įkelti į medį Šeštinų rytą (Subatius).

Tėvynės ZVAIGŽDUTĖ

[Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus]

GALVOSŪKIS NR. 46

Prileiskim, jūs važiuojate automobiliu tiesiu keliu į vakarus. Pavažiavus tuo tiesiu keliu viena mylia, niekur nepasisukus, staiga atsiduriate vienos mylios atstume rytuose, nuo tos vietos, kur pradėjote važiuoti. Kaip galėjo būti?

(5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 47

Atsakykite į šiuos klausimus:
1. Ar ponas Vladas yra vyras, ar moteris?
2. Ar jūs valgote vandenį, ar geriate?
3. Kas yra senesnis: katė ar katiukas?
4. Ar visada yra rytas?
5. Iš kur jūs perkate mėsą: iš kirpėjo, ar iš mėsininko?
6. Kuria pirštine yra lengviau apsimauti: pirštuota, ar bepirštė?
7. Ar penkerių metų vaikas gali greičiau atsiminti, ar pamiršti?

8. Parašykite tiek šunų vardų, kiek atsimenate.
9. Ar jūsų jaunų giminaičių tarpe yra daugiau berniukų, ar mergaičių?
10. Ką pirmiausia vaikas išmoksta: kalbėti, ar rašyti?
11. Kodėl daugiau vaikų susižeidžia dieną, o ne naktį?
12. Kodėl jūs geriau miegate lovoje, o ne ant grindų?

(5 taškai)

GALVOSŪKIO NR. 26 ATSAKYMAS

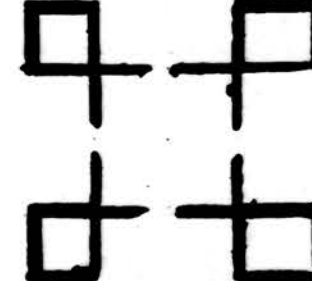
Žiūrėkite brėžinėli

Abadanas yra Irano miestas prie Tigro-Eufrato upių žiočių.

GALVOSŪKIO NR. 27 ATSAKYMAS

Žiūrėkite brėžinėli.

GALVOSŪKIO NR. 28 ATSAKYMAS

Asilas nieko nesugalvojo, nes jis tam ir asilas.

GALVOSŪKIO NR. 29 ATSAKYMAI

1. Gintaras, 2. Ieva, 3. rūta, 4. edžios, 5. Niūronys, 6. Anykščiai, 7. sausis. Skaitant žemyn, iš pirmųjų raidžių susidaro Lietuvos didvyrio pavardę Girėnas.

GALVOSŪKIO NR. 30 ATSAKYMAS

Šuo nubėga 4 mylias. Bėgimas ten ir atgal užtruko vieną valandą.

GALVOSŪKIS NR. 48

Iš dešimties pagaliukų sudarytas uždavinys 1 + XI = X. Kaip matote, atsakymas klaidingas. Ką reikia padaryti, kad nei sudedant, nei atimant, net nepajudinant pagaliukų, atsakymas būtų teisingas?

(5 taškai)

Atsiuntę iš Bloomfield, MI. Pavardė neaiškiai parašyta, nenoriu klaidingai parašyti.

GALVOSŪKIS NR. 49

(Žiūrėkite brėžinėli)

Padėkite šuniukui prabėgti pro tiek daug puodų ir ideo ten, kur rodo rodyklę.

(5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 50

1. Kas pirmieji privertė upės vandenį suklikti malūno girnas? 2. Kas išrado vielinę sąvaržėlę (clip) popieriaus lapam susieti-sukabinti? 3. Kas pirmieji pradėjo vartoti „hipnotizmą“ gydymo tikslams? 4. Kas išrado 12 mėnesių arba 365 parų kalendorių? 5. Kada prasiiveržė Vezuvijaus ugnikalnis, pelenais ir lava palaidojęs Pompėjos miestą?

Už visus teisingus ir plačiau paaiškinus galvosūkius, skiriama 10 taškų, o už trumpus ir apytikrius – tik 5 taškus. Atsiuntę kun. dr. E. Gerulis